

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De affectieve plot: over de vroege romans van Marcel Möring

Haar, G. van de

Citation

Haar, G. van de. (2026, March 13). *De affectieve plot: over de vroege romans van Marcel Möring*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4297244>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4297244>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stellingen bij het proefschrift

De affectieve plot: over de vroege romans van Marcel Möring

Gerda van de Haar,
te verdedigen op 13 maart 2026 te Leiden

1. De schrijver Marcel Möring laat zich in zijn sterke poëtische voorkeur voor het affectieve – de stemming, het voelen en geraakt zijn – scharen onder de door de Leidse fenomenoloog Gerard Visser opgemerkte moderne kunstenaars die in hun werk een geïntegreerde beleving van de werkelijkheid proberen te herstellen die door de opkomst van techniek en achterliggende objectiverende wetenschap verloren dreigt te gaan.
2. Met zijn begrippen ‘open vorm’ en ‘resonantieruimte’ benadert Visser de modern-klassieke tekstautonomie op fenomenologische wijze en geeft hij de tekst zijn context of omgeving terug (*Gelatenheid in de kunst: Nijhoff, Braque, Kawabata – van gesloten naar open vormen*. Amsterdam: Boom 2018).
3. Het begrip ‘open vorm’ dient niet verward te worden met de ‘open plekken’ of ‘Leerstelle’ uit de receptie-esthetica van Wolfgang Iser.
4. De affectieve aspecten van de leeservaring zijn in het reader-response criticism en de daarmee gepaard gaande close readings teveel buiten beschouwing gebleven.
5. Doordat de polemiek die volgde op Mörings Kellendonk-lezing *Naakt en namaak in de literatuur* (1999) bepaald werd door de (schijn)tegenstelling tussen een tekst-autonome poëtica en maatschappelijke betrokkenheid, raakte zijn pleidooi voor aandacht voor de literaire leeservaring en de affectieve aard van literatuur buiten beeld.
6. Close critical reading met aandacht voor het affectieve brengt aan het licht dat de door de literaire kritiek wel verfoeide experimentele aanpak en fantastische elementen van Mörings romans *Mendel* (1990), *Het grote verlangen* (1992) en *In Babylon* (1997) de vindplaats zijn van een ‘affectieve plot’ van elk van deze romans.
7. Het concept ‘affectieve plot’ honoreert de leeservaring van een roman: de eerste, bepalende indruk van een boek is eerder gevoelsmatig (wat is de sfeer) dan begripsmatig (wat is de plot, wat is het thema).
8. Spreken over een ‘affectieve plot’ is mogelijk op basis van een fenomenologie van het affectieve vanuit het werk van Martin Heidegger, voor wie ‘Stimmung’ en algehele ‘Befindlichkeit’ vóór het ‘Verstehen’ uitgaan: eerst is er de ervaring (van de werkelijkheid, van een kunstwerk) inclusief het daardoor ‘gestemd’ worden, en pas daarna komt het duiden en spreken.
9. De affectieve plot is wat een werk te ervaren geeft.
10. *Sympathie voor de duivel* (2025) van Jaap Goedegebuure is op te vatten als een onderzoek naar ‘de affectieve plot van de fascinatie voor het kwaad’ in moderne Nederlandstalige romans en roept de vraag op naar de rol van de grondstemmingen van verveling en angst in deze literaire werken.
11. Het door Nietzsche geproclameerde einde van de metafysica maakt ruimte voor een nieuwe ontvankelijkheid.
12. Filosofische gelatenheid kan gepaard gaan met vrolijkheid.